

Colaborarea medic legist-criminalist în activitatea de identificare a persoanelor dispărute, persoanelor și cadavrelor cu identitate necunoscută și valorificarea datelor prin sistemul „CDN”.

Necula Ionel*, Urecheatu Ion

Abstract: Cooperation between the forensic medicine doctor and the field forensic for the identification of the missing persons, unknown dead bodies and the using of the data through the CDN system. Missing persons and unknown dead bodies identification represent a major task of the forensic activities for moral and justice reasons. The cooperation between the forensic medicine doctor and the field forensic it is indispensable for this task. In cases of natural disasters or terrorist acts with a great number of victims, this cooperation is imperious necessary because even the identification is a police task, the police could not fulfill this task without forensic medicine doctors. OIPC has elaborated some rules which are used in case of natural disasters or terrorist acts with a great number of victims, with AM and PM formulars which contains specific data regarding every victim (clothes, particular signs, medical records, etc.). The Romanian Police uses a data base, CDN (automated system for examining anatomical, functional and particular signs, photographs of the missing persons and unknown dead bodies) elaborated by his experts, very useful for this purpose.

Key words: identification, missing persons, unknown dead bodies, cooperation between the forensic medicine doctor and the field forensic, natural disasters, terrorist acts, CDN data base

Principiile statului democratic au la bază apărarea ființei umane și obligă unitățile de poliție să ia toate măsurile necesare pentru asigurarea dreptului la viață, integritate fizică și psihică de care se bucură persoanele, dar și pentru garantarea libertăților lor cetățenești.

Urmărirea și identificarea unor categorii de persoane și cadavre, este o activitate complexă, informativ-operativă, criminalistică și de cercetare penală, care se organizează la nivelul tuturor unităților de poliție și are drept scop clarificarea situației persoanelor dispărute în împrejurări suspecte și identificarea persoanelor și cadavrelor cu identitate necunoscută.

Stabilirea identității cadavrului este importantă deoarece poate conduce la rezolvarea unor cazuri de dispariție sau la verificarea ipotezelor elaborate, în situațiile în care există suspiciuni că persoana a fost victima unei infracțiuni.

În cazul decesului unei persoane în împrejurări suspecte, cercetările sunt efectuate de o echipă complexă, cu participarea procurorului criminalist și a medicului legist, urmând ca

**) Corresponding author, Comisar șef de poliție expert criminalist, Inspectoratul General al Poliției Române, Institutul de Criminalistică, Sos. Stefan cel Mare nr.13-15, sector 2, Bucuresti, Romania, E-mail: ionel.necula@politiaromana.ro*

acestea să fie continuate în funcție de concluziile privind existența sau inexistența unei fapte penale.

Între criminalistică și medicina legală există o legătură atât de strânsă, încât unele fapte nu pot fi cercetate fără aportul medicului legist. Între cele două științe există raporturi speciale, datorate contribuției avute de medicii legiști la dezvoltarea criminalisticii.

Activitatea de investigare tehnico-științifică, este desfășurată la fața locului de către specialiștii criminaliști ai Poliției Române, în conformitate cu prevederile legale și presupune desfășurarea de activități specifice, aplicând metode și mijloace tehnice iar în cazul evenimentelor soldate cu pierderi de vieți omenești, impune prezența în echipa complexă și a medicului legist în baza unei solicitări exprese din partea organelor abilitate.

Dorim să evidențiem prin tema acestei comunicări, importanța colaborării medicului legist cu specialistul criminalist, în contextul în care în zilele noastre, dezastrele, sunt o realitate aproape cotidiană, putându-se produce în orice colț al mapamondului. Acestea sunt în special naturale, erupții vulcanice, cutremure urmate de valuri seismice (tsunami), furtuni și taifunuri de intensitate foarte mare, care în ultimii ani au crescut exponențial în intensitate datorită modificărilor climaterice, accidente aviatice, accidente feroviare, rutiere.

Un alt tip de dezastre, de aceasta dată produse de mâna omului, sunt actele teroriste de cele mai diverse tipuri, în special explozii provocate prin multiple mijloace.

Toate aceste dezastre sunt de regulă însoțite de un număr mare de victime, aflate în diverse stadii, de la cadavre bine conservate cu fizionomia și amprente păstrate, până la cadavre aflate în diverse stadii de putrefacție, care sunt extrem de greu de identificat, motiv pentru care rolul

medicului legist, în cadrul echipei complexe de investigație este deosebit de important în ceea ce privește examinarea cadavrelor și asigurarea transportului acestora la instituția medico legală teritorială, în vederea continuării examinării de specialitate începută la fața locului.

Identificarea victimelor dezastrelor este o mare provocare, atât pentru oamenii legii cât și pentru ceilalți specialiști care participă la această activitate. În mod normal această activitate intră în responsabilitatea poliției, dar nu poate fi dusă până la capăt decât dacă este bine planificată și dacă implică participarea a numeroși specialiști din domenii diverse.

Din această cauză pentru a uniformiza activitățile complexe desfășurate în cazul dezastrelor, INTERPOL recomandă tuturor statelor membre să acționeze după aceleași reguli, pentru a putea colabora cât mai bine. În cazul dezastrelor, de obicei victimele sunt de diferite naționalități, și fiecare țară care are victime, trimite la fața locului o echipă de identificare (DVI

unit), echipe care trebuie să acționeze uniform, pentru atingerea țelului comun, **identificarea tuturor victimelor.**

Institutul de Criminalistică al Poliției Române are constituită o echipă complexă pentru participarea la acest gen de evenimente.

Pentru a putea evita utilizarea ineficientă a resurselor umane și materiale, au fost elaborate o serie de documente care stipulează exact cum trebuie acționat în astfel de situații începând cu completarea formularelor tipice ante-mortem AM și post-mortem PM, toate fiind standardizate pentru o cooperare cât mai bună a tuturor părților implicate.

Echipamentul utilizat nu poate fi standardizat, depinzând de tipul dezastrului, (accident aviatic, cutremur, inundații), de localizarea acestuia (centrul orașului, deșert, arie muntoasă, apă), de personalul care este utilizat în asemenea cazuri (poliție, armată, voluntari). Totuși există o serie de materiale care sunt necesare întotdeauna, indiferent de contextul dezastrului cum sunt: saci pentru cadavre, etichete, saci pentru bunuri, materiale utilizate pentru protejarea și demarcarea perimetrului dezastrului când este cazul, echipamente de căutare și detectare, hărți, fotografii aeriene, echipament fotografic, etc.

Morga utilizată în astfel de situații trebuie să conțină mese de necropsie, depozite frigorifice pentru cadavre, unități de aer condiționat, instrumente de necropsie, containere de depozitare pentru probe, canalizare, crematoriu, aparate radiologice, echipament fotografic și de amprentare. De asemenea trebuie să existe mijloace de transport pentru cadavre, pentru personal, pentru evacuați și pentru răniți, trebuie asigurate comunicațiile, sursele de energie, spații de recreere pentru personal. În primul rând se adună date despre persoanele dispărute, cum sunt persoanele despre care se știa sau se credea că au fost prezente la locul dezastrului și nu au fost înregistrate ca supraviețuitori.

Datele despre persoanele dispărute trebuie înregistrate pe formularele speciale ale Interpol, formularele galbene cu datele ante-mortem. Datele care se obțin la examinarea cadavrelor sunt înscrise în formularele specifice post-mortem, de culoare roz. Culoarele diferite ale formularelor au fost introduse pentru identificarea cât mai rapidă și ușoară a acestor formulare.

[illegible][illegible]

Datele ante-mortem sunt culese de o echipa specială denumită echipa persoanelor dispărute, care se află sub comanda unui coordonator de date ante-mortem. Funcția principală a acestei echipe este de a furniza cât mai rapid o listă credibilă a victimelor.

Formularele galbene ante-mortem sunt utilizate pentru introducerea datelor persoanelor care sunt raportate ca posibile victime ale dezastrului. Experiențele anterioare au demonstrat că numărul persoanelor raportate ca posibile victime depășește cu mult numărul real al victimelor dezastrului. Este important ca să fie introduse în formulare cât mai multe detalii despre potențialele victime după derularea primelor interviuri cu rudele și prietenii persoanelor dispărute, înregistrându-se exact datele persoanelor care furnizează informațiile pentru a putea fi contactate ulterior.

Atunci când sunt necesare date specifice medicale sau dentare, este important să se obțină numele și adresele medicilor și dentiștilor personali ale familiilor dispăruților, împreună cu date medicale și dentare cât mai exacte. Cele mai multe informații despre persoanele dispărute sunt primite prin intermediul telefonului, dar rudele pot contacta o gamă largă de instituții din diferite țări.

Când toate datele sunt adunate acestea sunt transferate unității ante-mortem, care completează fișele AM. De regulă toată această activitate trebuie computerizată pentru a facilita căutarea, stocarea informațiilor și verificarea raportărilor duble, frecvent întâlnite în primele ore ale marilor dezaastre. Această unitate este responsabilă de verificarea tuturor rapoartelor AM, care trebuie să fie complete. De regulă este necesară colaborarea cu poliția pentru obținerea de date personale cum sunt fotografii, date medicale, radiologice, amprente papilare.

După completarea fișelor AM se elaborează o listă a victimelor care trebuie să fie cât mai exactă. Numărul total al victimelor este extrem de important, deoarece orice decizie de întrerupere a căutărilor persoanelor dispărute trebuie luată în funcție de numărul total al supraviețuitorilor și cel al cadavrelor care trebuie să corespundă cu lista victimelor elaborată de unitatea ante-mortem.

Este de mare ajutor înregistrarea tuturor datelor supraviețuitorilor la un punct de triaj înainte ca aceștia să părăsească locul dezastrului. Totuși în cazul majorității dezastrului este mult mai practic să se obțină aceste detalii de la centrele de evacuare, de la spitale, puncte de prim ajutor. Dacă supraviețuitorii nu sunt înregistrați cât mai corect posibil, numărul exact al victimelor nu poate fi stabilit cu exactitate putându-se irosi timp în căutări inutile. Toate corpurile și părțile de corpuri umane trebuie numerotate înainte de depozitarea lor la morga.

Recuperarea cadavrelor este realizată de echipele de cercetare și nu trebuie începută înainte de salvarea tuturor supraviețuitorilor. Echipele de salvare trebuie instruite să lase cadavrele și părțile de corpuri umane pe locurile în care au fost găsite și să nu le atingă pe cât posibil.

Fiecare echipă de cercetare trebuie să primească o zonă precisă în cadrul perimetrului dezastrului. Fiecare cadavru sau parte de cadavru trebuie numerotată, același număr fiind notat și pe sacul în care a fost introdus cadavru sau porțiunea de cadavru descoperită. Același sistem de numerotare trebuie aplicat și bunurilor personale și urmelor găsite în zona cercetată de echipă, evitându-se pe cât posibil duplicarea numerelor. Echipele de cercetare completează pagina de recuperare a cadavrelor de la locul dezastrului din formularul roz DVI.

Când sunt descoperite părți de cadavru, nu trebuie să se considere că acestea aparțin celui mai apropiat cadavru. Trebuie numerotate și descrise ca fiind cadavre întregi, utilizându-se de regula litera P înaintea numărului de referință pentru a se specifica că este vorba de o parte a cadavruului.

Utilizarea sistemelor de identificare după caracteristicile biometrice ale persoanelor a devenit din ce în ce mai accentuată și în domeniul identificării victimelor dezastrului sau altor evenimente, cu preponderență după atacurile teroriste de la World Trade Center din Statele Unite ale Americii din 11 Septembrie 2001.

Importanța pe care o acordă Poliția Română identificării persoanelor dispărute în împrejurări neelucidate, a persoanelor și cadavrelor cu identitate necunoscută precum și asigurarea capacității de intervenție și verificare operativă a datelor în situația producerii unor evenimente soldate cu numeroase victime omenești au impus realizarea la nivelul Poliției Române de către specialiști din

Institutul de Criminalistică a sistemului informatizat „CDN” (sistem automat de examinare a semnalmentelor anatomice și funcționale, semnelor particulare și fotografiilor persoanelor dispărute, persoanelor și cadavrelor cu identitate necunoscută).

În cazul intervenției echipei complexe de investigație a evenimentelor deosebite, este important să existe o coordonare unitară și eficientă la fața locului, astfel încât datele din fișele de identificare tip întocmite persoanelor dispărute în condiții suspecte, persoanelor și cadavrelor cu identitate necunoscută, să constituie elemente certe de identificare în baza de date „CDN”.

Aceste date, după ce în prealabil au fost confruntate cu fișele existente în dosarele în lucru ale poliției de investigații criminale, sunt implementate spre verificare și stocare în programul „CDN” existent la Serviciul criminalistic din fiecare inspectorat de poliție județean, iar impresiunile papilare sunt examinate în banca de date a sistemului AFIS PRINTRAK BIS.

Sistemul „CDN” asigură:

- posibilitatea verificării în baza de date a sistemului și vizualizarea rapidă a datelor, semnalmentelor anatomice și funcționale, semnelor particulare și fotografiilor de identificare din

fișele existente în baza de date a sistemului „CDN” ale persoanelor dispărute, persoanelor și cadavrelor cu identitate necunoscută.

De exemplu, se solicită identificarea cadavrului cu identitate necunoscută, de sex bărbătesc, care are

un tatuaj pe umărul drept, ce reprezintă un “dragon”.

Pe baza acestor criterii se efectuează o selectare automată din înregistrările existente în baza de date a sistemului „CDN” și se obține o listă de candidați, cu date și fotografii ale persoanelor care au acest tip de tatuaj pe umărul drept.

În cazul când în listă apar mai multe persoane cu același tip de tatuaj, sunt vizualizate fotografiile persoanelor respective, pentru recunoaștere și totodată fotografiile de detaliu ale desenului tatuajului respectiv.

A. Foto detaliu tatuaj la cadavru

B. Foto detaliu tatuaj la dispărut

- scurtarea timpului de verificare a datelor pentru identificarea cu operativitate a persoanelor dispărute, persoanelor și cadavrelor cu identitate necunoscută;

- interconectarea cu baza de date AFIS PRINTRAK BIS prin numărul de înregistrare - I.D.- ul alocat și stocat de sistem și

identificarea după amprente papilare a persoanelor dispărute, persoanelor și cadavrelor cu identitate necunoscută;

- posibilitatea extinderii examinărilor în baza de date centrală „CDN” în funcție de parametrii stabiliți și realizarea de conexiuni cu alte cauze aflate în lucru;

- dezvoltarea cooperării europene prin interconectarea bazei de date „CDN” la baze de date similare din Europa și îmbunătățirea schimbului de informații în acest domeniu;

- posibilitatea identificării ulterioare a victimelor dezastrelor naturale sau provocate de mâna omului.

- realizarea și listarea unor statistici în funcție de județ, categorii de persoane și diverse criterii de căutare (sex, vârsta, semnalmente, perioada de timp, etc.).

Prin prisma facilităților tehnice oferite de acest sistem, la nivelul Municipiului București se studiază posibilitatea instalării în cadrul Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” a unei stații de lucru a sistemului „CDN” conectată la serverul central cu ajutorul căreia criminalistul și ofițerul de investigații criminale, să efectueze verificări operative în baza de date marcând trendul ascendent al colaborării medic legist–criminalist.

Bibliografie

1. Procedura specifică de lucru pentru identificarea persoanelor dispărute, persoanelor și cadavrelor cu identitate necunoscută Cod: PSL – 02-03 - 20.08.2006,
2. Metodologia de lucru pentru identificarea criminalistică a persoanelor dispărute, persoanelor și cadavrelor cu identitate necunoscută și utilizarea sistemului informatizat CDN,
3. Ghid pentru identificarea victimelor dezastrelor, elaborat de Secretariatul General O.I.P.C.-INTERPOL(www.interpol.int/public/disastervictim/Guid)